

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 21 Mayıs 2025
Sayı: 773

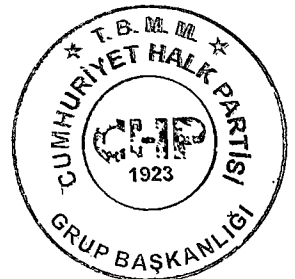
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

633 Sayılı Sosyal Hizmetler Alanında Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçeleri ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Aylin YAMAN
Ankara Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 21-5-2025	Esas No: 2/3133

T B M M KANUNLAR ve KAKARLAR BSK.LIGI
21 Mayıs 2025
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
21 Mayıs 2025
No : 1632071

GENEL GEREKÇE

Toplam doğurganlık hızı, bir kadının doğurganlık çağında doğurabileceği ortalama çocuk sayısını gösteren temel bir demografik göstergedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2023 yılı verilerine göre bu oran 1,48'e kadar gerilemiştir. Oysa 2000'li yılların başında 2,38 seviyesinde olan bu oran, bugün nüfusun kendini yenileme düzeyi olarak kabul edilen 2,10'un altındadır. Bu durum, Türkiye'nin uzun vadeli demografik sürdürülebilirliği açısından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Bu tehdit değerlendirilirken, sadece doğurganlık oranları değil, doğumların niteliği ve ailelerin karşı karşıya kaldığı özel koşullar da dikkate alınmalıdır. Bu bağlamda çoğul gebelikler, hem sağlık hem de sosyal politika açısından özel bir düzenleme gerektiren önemli bir başlık olarak öne çıkmaktadır.

Yine, TÜİK'in 2023 verilerine göre doğumların %3,3'ü çoğul gebeliktir; bunların %95,6'sı ikiz, %4,2'si üçüz, %0,2'si ise dördüz ve üzeridir. Çoğul gebelikler, hem annenin hem de bebeklerin sağlık takibi, doğum sonrası bakım ve ekonomik ihtiyaçları açısından tekil gebeliklere göre çok daha yüksek yük oluşturmaktadır. Bu nedenle, ikiz ve üzeri doğumlarda doğum yardımının çocuk sayısına göre kademeli şekilde artırılması, sadece adil bir yaklaşım değil, aynı zamanda çocukların gelişim hakkının ve annenin iyilik halinin korunması açısından da zorunludur. Bu nedenle, doğum yardımı uygulamasında çoğul gebelikler özel olarak dikkate alınmalıdır. Ancak, çoğul gebelikler gibi özel durumlar gözetilmeden uygulanan mevcut yardım politikalarının, ekonomik değer kayıpları karşısında işlevini yitirmesi bu konuda acil bir güncellemeye ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Öte yandan, kamu politikalarında giderek artan bir şekilde performans göstergesi olarak kullanılan “hane başı ortalama sosyal yardım tutarı” veya geçmişte başlatılan doğum yardımı uygulaması gibi kalemler, reel değer kayıplarıyla etkisiz hale gelmiştir. Bu durum, iktidarın sosyal yardım politikalarında kalıcı refah artışını değil, geçici desteklerle yoksulluğu yönetme anlayışını benimsediğini göstermektedir. Dolayısıyla, sosyal yardımların sadece geçici destekler olarak değil, uzun vadeli ve bütüncül sosyal politikaların bir aracı olarak tasarlanması gerekmektedir.

Bu kapsamda vurgulanmalıdır ki; doğum yardımı tek başına değil, çok daha bütüncül, eşitlikçi ve uzun vadeli sosyal politikaların bir parçası olarak değerlendirilmelidir. Doğurganlık oranlarının artırılması ve çocuk bakım yükünün hafifletilmesi için doğrudan nakdi yardım önemli olmakla birlikte; bunun yanında yapısal desteklerin de hayata geçirilmesi elzemdir:

- Ücretsiz ve nitelikli kreş ve çocuk bakım hizmetleri,
- Eğitim ve istihdama eşit erişim için kadınlara yönelik destek programları,
- Kadınların karar alıcı mekanizmalarda yer almasını sağlayacak kurumsal teşvikler,
- Üreme sağlığı eğitimleri ve sağlık hizmetlerine ücretsiz erişim,
- Kamu personeline uygulanan ve aile bütünlüğünü bozan 3+1 gibi uygulamaların yeniden değerlendirilmesi,
- Kalkınma Planı'nda yer almasına rağmen uygulamaya geçirilmemiş olan “bakım ekonomisi” yaklaşımının hayata geçirilmesi.

Tüm bu yapısal öneriler doğrultusunda, sosyal yardım sisteminin yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Bu çerçevede aşağıda yer alan yeni düzenleme önerisi, doğum yardımı uygulamasının kapsamını genişletmeyi ve ekonomik gerçekliğe uygun hale getirmeyi hedeflemektedir. Bu düzenleme ile, 1 Ocak 2025 tarihinden itibaren canlı doğan her çocuk için,

başvuru yapılması ve Türkiye’de ikamet edilmesi koşuluyla, çocuk 5 yaşını doldurana kadar (60. aya kadar) aylık 5.000 TL doğum yardımı verilmesi amaçlanmaktadır.

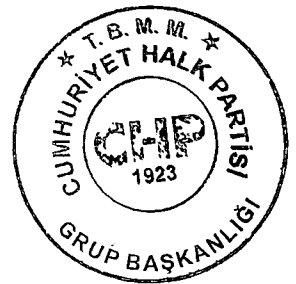

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 633 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 4 üncü maddesinde yapılan değişiklik ile tereddüte yer bırakmayacak şekilde, canlı doğan her bir çocuk için maddi yardım yapılması için ilgili maddede mevzuat düzenlemesi yapılması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**633 SAYILI SOSYAL HİZMETLER ALANINDA BAZI DÜZENLEMELER
HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 3/6/2011 tarihli ve 633 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Doğum yardımı

EK MADDE 4 –

(1) Türk vatandaşlarına, 1/1/2025 ve sonrasında canlı doğan çocukları için başvuru yapılması ve Türkiye’de ikamet ediyor olmaları koşuluyla; başvurunun yapıldığı ay itibarıyla 5 yaşını tamamlayana kadar (altmışıncı ay dâhil) aylık 5.000 TL, tutarında doğum yardımı yapılır. Bu tutarları, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranını geçmemek üzere belirlenecek oranda artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

